

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 3181/2023
10.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца Републике Србије – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, чији је законски заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Суботици, против туженог Града Суботице, чији је законски заступник Градско правобранилаштво Суботица и умешача на страни туженог Српске православне цркве – Епархија Бачка – Црквена општина Суботица, Евангелистичке хришћанске цркве анргсбуршког вероисповедања у Србији – Војводини и Суботичке бискупије, чији је заједнички пуномоћник Бојан Узелац, адвокат из ..., ради утврђења ништавости, одлучујући о ревизији умешача изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2514/22 од 03.11.2022. године, у седници одржаној 10.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија умешача изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2514/22 од 03.11.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Суботици П 10/19 од 04.07.2022. године, одбијен је тужбени захтев тужиоца да је ништава и без правног дејства одлука Скупштине општине Суботица о уступању на коришћење пољопривредног земљишта у државној својини институцијама, црквама и верским заједницама под бр. I-011-43/2007 од 17.07.2007. године, у делу у односу на уступање пољопривредног земљишта верским заједницама: Суботичкој бискупији, Српској православној цркви и Евангелистичкој хришћанској цркви. Обавезан је тужилац да туженима на име трошкова поступка плати 822.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате и да умешачима на страни туженог на име трошкова поступка исплати 135.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2514/22 од 03.11.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Вишег суда у Суботици П 10/19 од 04.07.2022. године и утврђено да је ништава и без правног дејства одлука Скупштине општине Суботица о уступању на коришћење пољопривредног земљишта у државној

својини институцијама, црквама и верским заједницама под бр. I-011-43/2007 од 17.07.2007. године, у делу у односу на уступање пољопривредног земљишта верским заједницама: Суботичкој бискупији, Српској православној цркви и Евангелистичкој хришћанској цркви. Ставом другим изреке, обавезан је тужени град Суботица да тужиоцу Републици Србији накнади трошкове парничног поступка од 700.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове жалбеног поступка од 78.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев умешача за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, умешачи су благовремено изјавили ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) и утврдио да ревизија умешача није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити су пак учињене неке друге битне повреде парничног поступка на које се у ревизији умешача указује.

Према утврђеном чињеничном стању, Скупштина општине Суботица позивајући се на одредбе члана 27. став 2. Закона о црквама и верским заједницама („Службени гласник РС“, бр. 36/2006), члана 61. Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/2006), члана 12. тачка 17. и члана 33. тачка 27. Статута општине Суботица („Службени лист општине Суботица“, бр. 19/22... 12/2006) 17.07.2007. године под бр. I-011-43/2007 донела Одлуку о уступању на коришћење пољопривредног земљишта у државној својини институцијама, црквама и верским заједницама. Према члану 1. став 1. наведене одлуке на основу захтева за доделу пољопривредног земљишта, овде умешачима на страни туженог, затим АД „Агровод“, установи за извршење кривичних санкција – Окружном затвору у Суботици, додељени су на бесплатно коришћење одређене парцеле до доношења коначне одлуке о враћању имовине црквама и верским заједницама, као и у складу са чланом 61. Закона о пољопривредном земљишту. Приликом доношења такве одлуке није прибављена сагласност надлежног министарства. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде поднело је Уставном суду Републике Србије предлог за покретање поступка за оцену законитости Одлуке Скупштине општине Суботица број I-011-43/2007 од 17.07.2007. године. Назначени предлог Уставни суд Републике Србије је Закључком под бројем I Уо-89/2013 од 15.04.2015. године одбацио наводећи да ова одлука по својој правној природи нема карактер општег управног акта у смислу одредби члана 167. Устава Републике Србије за чију је оцену уставности и законитости Уставни суд надлежан, већ представља појединачни акт располагања пољопривредним земљиштем у државној својини чија се законитост може оспоравати у поступку пред редовним судом.

Агенција за реституцију је до 24.04.2019. године вратила умешачима одређену имовину која је била у ранијем периоду одузета, а у складу са Законом о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама („Службени гласник РС“, бр. 46/2006 од 02.06.2006. године) који је ступио на снагу 01.06.2006. године а примењује се од 01.10.2006. године.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је одбио тужбени захтев позивајући се на одредбу члана 37. Закона о црквама и верским заједницама који прописује да до доношења прописа о враћању имовине црквама и верским заједницама надлежни државни орган или орган локалне самоуправе може на њихов захтев у складу са законом уступити на коришћење одузету имовину или њене делове.

Другостепени суд није прихватио ову правну аргументацију првостепеног суда. Налази да у конкретном случају из изведених доказа произлази да ни тужени ни умешачи нису доказали да је предметна имовина била раније одузета умешачима. Сходно томе назначене непокретности не могу доћи под могућност примене члана 27. Закона о црквама и верским заједницама. Даље закључује да одредбом члана 61. Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/2006... 55/18) прописано је да пољопривредно земљиште у државној својини може се дати на коришћење без плаћања накнаде образовним установама – школама, стручним пољопривредним службама и социјалним установама у површини која је примерена делатности којом се баве а највише до 100 хектара, а високообразованим установама – факултетима и научним институцијама чији је оснивач држава и установама за извршење кривичних санкција највише до 1000 хектара. Према ставу 4. цитираног члана прописано је да одлуку из ст. 1. и 2. овог члана доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе у сагласност министарства. Верске заједнице не спадају у круг субјеката који у смислу члана 61. Закона о пољопривредном земљишту могу добити на коришћење пољопривредно земљиште без накнаде. Осим тога, према члану 4. цитираног закона општина Суботица приликом доношења одлуке није прибавила сагласност надлежног министарства за давање назначеног земљишта на коришћење без накнаде. Имајући то у виду и чињеницу да у овом случају се не може применити одредба члана 27. став 2. Закона о црквама и верским заједницама с обзиром да је чланом 36. став 1. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама прописано је да од 01. маја 2006. године није дозвољено било какво располагање имовине које по одредбама овог закона која је предмет враћања, нити заснивања хипотеке, залог или закупа на тој имовини. Предметни закон је ступио на снагу 01. октобра 2006. године и тиме искључио примену одредбе члана 27. став 2. Закона о црквама и верским заједницама.

Сходно напред изнетом, другостепени суд је преиначио првостепену одлуку и усвојио тужбени захтев закључујући да је првостепени суд на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право.

По оцени Врховног суда, правилно је другостепени суд поступио када је преиначио првостепену одлуку. Наиме, члан 61. став 1. Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/2006... 95/18) је прописао којим субјектима се пољопривредно земљиште у државној својини може дати на коришћење без плаћања накнаде. У тај круг субјеката нису уврштене и верске заједнице тј. овде умешачи. Осим тога, правилно је закључио другостепени суд да у овом случају није прибављена ни

сагласност надлежног министарства а назначена сагласност је била обавезна у смислу одредбе члана 61. став 4. цитираног закона.

С обзиром да је у току поступка утврђено да имовина која је била предмет давана на коришћење без накнаде није евидентирана као раније одузета имовина црквама и верским заједницама, то у таквом случају не може доћи до могућности да се на исту односи и примена одредби члана 27. Закона о црквама и верским заједницама.

Наводима из ревизије не доводи се у питање правилност побијане одлуке. Није од значаја позивање на одлуку Врховног касационог суда Рев 82/2015 од 09.04.2015. године којом је потврђена пресуда Основног суда у Суботици П 966/2013 од 05.09.2013. године јер се у конкретном случају ради о предмету са другачијим чињеничним и правним основом. Неосновани су наводи да другостепени суд није испитивао првостепену пресуду у границама разлога наведених у жалби. Другостепени суд по правилу испитује првостепену одлуку сходно наводима у жалби, али имајући у виду и одредбу члана 3. ЗПП, другостепени суд може по службеној дужности да испита ожалбену одлуку и ван жалбених навода уколико је одлука донета у супротности са чланом 3. цитираног закона. Наводи да би предметно земљиште остало неискоришћено, односно необрађено није чињеница коју може Врховни суд да цени ради решавања ове правне ствари већ се то може решавати у неком другом поступку.

Имајући у виду напред изнето, Врховни суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић